

31.03.2022

Dnro 22815/03.04.04.04.21/2021

Asia Valituslupahakemus ja valitus perustevalitusasiassa

Muutoksenhakija Savonlinnan kaupunki

Päätös, jota muutoksenhaku koskee

Itä-Suomen hallinto-oikeus 18.6.2021 nro 1298/2021

Asian aikaisempi käsittely

Puikkari Oy on toimittanut Vaasan hallinto-oikeudelle 12.10.2020 päivätyn kirjelmän ja sen 20.11.2020 päivätyn täydennyksen. Kirjelmän mukaan siinä on kyse perustevalituksesta, joka koskee Savonlinnan kaupungin yhtiöltä perimiä laskuja. Yhtiö on vaatinut, että laskusaatavat poistetaan aiheettomina ja niitä koskeva ulosotto kielletään. Lisäksi yhtiö on perustevalitukseksi nimeämänsä kirjelmän täydennyksessä ilmoittanut laajentavansa vaatimuksensa koskemaan myös Savonlinnan kaupungin ympäristöpäällikön 12.2.2018 (54 §) ja rakennus- ja ympäristölautakunnan 21.2.2018 (42 §) tekemiä päätöksiä, ympäristöpäällikön päätöstä 6.3.2018 (94 §) sekä Vaasan hallinto-oikeuden 4.5.2020 antamaa edellä mainittuihin päätöksiin liittyvää päätöstä nro 20/0039/3, jolla edellä mainitut päätökset on pysytetty.

Vaatimusten tueksi on esitetty muun ohella seuraavaa:

Kysymys ei ole teettämiskustannuksista vaan Kerimaan alueen jätevesimaksuista. Savonlinnan kaupungin ympäristöpäällikön määräykset päävelvoitteiden ja teettämisuhan asettamisesta ja päätös täytöntöönpanosta sekä rakennus- ja ympäristölautakunnan päätökset ja Vaasan hallinto-oikeuden päätös, joilla määräykset on vahvistettu ja pysytetty, ovat perustuneet väärään lain soveltamiseen.

Vaasan hallinto-oikeus on 17.2.2021 antamallaan päätöksellä nro 29/2021 siirtänyt kirjelmän Itä-Suomen hallinto-oikeuden käsiteltäväksi. Hallinto-oikeus on perusteluissaan todennut, että koska asiassa ei ole kysymys vesilain tai ympäristönsuojelulain perusteella Vaasan hallinto-oikeudessa ratkaistavasta

asiasta, asia on siirrettävä käsiteltäväksi tuomioistuimelle, jonka tuomiopiirissä julkinen saatava on määrätty tai maksuunpantu.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Itä-Suomen hallinto-oikeus on valituksenalaisella päätöksellään jättänyt tutkimatta Puikkari Oy:n kirjelmän ja hylännyt Savonlinnan kaupungin oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevan vaatimuksen.

Hallinto-oikeus on perustellut päätöstään muun ohella seuraavasti:

Sovellettavat säännökset

Tuomioistuinlain 4 luvun 1 §:n mukaan hallinto-oikeus käsittelee ja ratkaisee ne hallinto-oikeudelliset valitukset, hallintoriita-asiat ja muut asiat, jotka säädetään kuuluviksi sen toimivaltaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) tai muussa laissa.

Vesihuoltolain 19 §:n 1 momentin mukaan vesihuoltolaitoksen tulee periä vesihuollosta käyttömaksua. Käyttömaksu peritään kiinteistön käyttämän veden ja poisjohdettavan jäteveden määrän ja laadun perusteella. Vesihuoltolaitos voi periä käyttömaksua myös huleveden viemäroinnistä.

Vesihuoltolain 34 §:n mukaan vesihuoltolaitoksen ja sen asiakkaan välinen kiinteistön vesihuoltoa koskeva riita-asia käsitellään käräjäoikeudessa. Oikeuspaikasta säädetään tarkemmin erikseen.

Verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain 9 §:n 1 momentin mukaan se, joka katsoo, että julkinen saatava on määrätty tai maksuunpantu virheellisesti, saa tehdä perustevalituksen.

Samoin lain 10 §:n 1 momentin mukaan perustevalitus tehdään samalle viranomaiselle kuin säännönmukainen valitus. Jollei sellaista viranomaista ole, perustevalitus tehdään sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä julkinen saatava on määrätty tai maksuunpantu.

Uhkasakkolain 14 §:n 1 momentin mukaan teettämisuhka asetetaan määräämällä päävelvoite noudatettavaksi uhalla, että tekemättä jätetty työ tehdään laiminlyöjän kustannuksella.

Uhkasakkolain 17 §:n mukaan teettämiskustannukset maksetaan etukäteen valtion tai, jos teettämisestä päättää kunnallinen viranomainen, kunnan tai kuntainliiton varoista, ja peritään velvoitetulta tai 20 §:ssä tarkoitelta luovutuksensaajalta siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoon on säädetty.

Ympäristönsuojelulain 190 §:n 1 momentin mukaan tämän lain nojalla annettuun viranomaisen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Asiassa saatu selvitys

Puikkari Oy on liittännyt vireillepanokirjelmäänsä laskut numero 32331926, 32337458, 32343044, 32348761, 32348906, 32359894, 32365540, 32371344 ja 32376967 sekä toimittanut hallinto-oikeudelle 16.6.2021 laskun 32382602. Laskuttaja laskuissa on Savonlinnan kaupunki/Savonlinnan Vesi. Savonlinnan Vesi on Savonlinnan kaupungin vesihuoltolaitos, jonka tehtävänä on muun muassa jätevesien puhdistus. Laskut on osoitettu Puikkari Oy:lle ja niissä mainitaan Puikkari Oy kulutuspaikan omistajana sekä todetaan yhtiön asiakasnumero 80002706 ja kulutuspaikan numero 3002186. Liitteenä olevissa laskuissa laskun perusteena on ilmoitettu olevan Kerimaasta pumpattu jätevesi laskusta tarkemmin ilmenevältä ajanjaksolta ja laskusta tarkemmin ilmenevän määräisenä sisältäen erittelyn jäteveden kuutiomäärästä sekä ilmoituksen yksikköhinnasta, nettohinnasta, arvonlisäveronmäärästä ja kokonaisveloituksesta. Lisäksi useassa laskussa on laskun perusteena jäteveden lisäksi viivästysmaksu tai viivästysmaksut.

(---)

Puikkari Oy on liittännyt vireillepanokirjelmänsä täydennykseen Vaasan hallinto-oikeuden 4.5.2020 antaman päätöksen 20/0039/3. Vaasan hallinto-oikeus on ratkaissut tällä päätöksellä Puikkari Oy:n valituksen ympäristönsuojelulain mukaisessa hallintopakkoasiassa, jossa valituksenalaisena päätöksenä on ollut Savonlinnan kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnan 21.3.2018 (56 §) tekemä päätös ja johon päätökseen liittyvät ympäristöpäällikön 12.2.2018 (54 §) tekemä viranhaltijapäätös, jonka rakennus- ja ympäristölautakunta oli 21.2.2018 (42 §) vahvistanut, sekä ympäristöpäällikön 6.3.2018 (94 §) tekemä viranhaltijapäätös Vaasan hallinto-oikeuden päätöksestä tarkemmin ilmenevin tavoin.

Asiakirjoihin on liitetty asian ollessa vireillä Vaasan hallinto-oikeudessa myös Savonlinnan kaupungin ulosottoviranomaiselle toimittama täytäntöönpanohakemus. Siinä on kohdassa täytäntöönpanoperuste mainittu seuraavat päätökset.

- ympäristöpäällikön päätös 12.2.2018 § 54 sekä rakennus- ja ympäristölautakunnan 21.2.2018 § 42, jolla vahvistettiin ympäristöpäällikön päätös 12.2.2018 § 54
- ympäristöpäällikön päätös 6.3.2018 § 94 sekä rakennus- ja ympäristölautakunnan päätös 21.3.2018 § 56, jolla vahvistettiin ympäristöpäällikön päätös 6.3.2018 § 94
- Vaasan hallinto-oikeuden päätös 4.5.2020 20/0039/3, jolla on hylätty Puikkari Oy:n valitukset edellä mainituista päätöksistä

Kaupungin täytäntöönpanohakemuksen mukaan hakemuksessa luetellut yhteensä 35 416 euron laskusaatavat ovat edellä mainittuihin päätöksiin perustuvia teettämiskustannuksia.

(---)

Savonlinnan kaupunki on lausunnossaan ilmoittanut muun ohella, että kaupunki on ryhtynyt 6.3.2018 alkaen johtamaan Kerimaan alueelta kertyviä jätevesiä Itä-Savon Vesi Oy:n putkiston kautta Savonlinnan Veden Pihlajaniemen puhdistamolle puhdistettavaksi ja että Savonlinnan Vesi laskuttaa Kerimaan jäteveden käsittelyn Puikkari Oy:ltä tavanomaisen hinnastonsa mukaan. Edelleen lausunnossa lausutaan, että velottavilla määrillä katetaan kustannukset, jotka ovat aiheutuneet jäteveden pumppaamisesta Puikkari Oy:n jätevesiverkoston ja Itä-Savon Vesi Oy:n verkoston liittymäpisteestä Itä-Savon Vesi Oy:n verkostoa pitkin kaupungin verkostoon, jäteveden käsittelystä kaupungin jäteveden puhdistamossa sekä jätevesihuollon hallinnosta, kuten laskutuksesta. Lausunnon mukaan ympäristöpäällikön 12.2.2018 tekemän päätöksen kohdan 5 mukaan Puikkarin on tullut ryhtyä toimenpiteisiin jäteveden tulon estämiseksi Kerimaan jätevesialtaaseen uhalla, että toimenpide tehdään Puikkarin kustannuksella. Ympäristöpäällikkö on pannut teettämishän täytäntöön siten, että jäteveden pääsy jätevesialtaaseen on estetty tekemällä sulkua jätevesialtaaseen menevään putkeen ja avaamalla Kerimaan ja Itä-Savon Veden jätevesiverkostojen välinen venttiili. Savonlinnan kaupunki on laskuttanut jäteveden johtamis- ja puhdistamiskustannukset Puikkari Oy:ltä ympäristöpäällikön päätösten mukaisina ja uhkasakkolain 17 §:n tarkoittamina teettämiskustannuksina.

Itä-Suomen hallinto-oikeuden toimivalta

Asiassa on ensin ratkaistava se, onko Itä-Suomen hallinto-oikeudella toimivaltaa käsitellä Puikkari Oy:n vireillepanemaa asiaa.

Hallinto-oikeus toteaa aluksi, että hallituksen esityksessä vesihuoltolainsäädännön uudistamiseksi (HE 85/2000) lausutaan vesihuoltolain 19 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa, että pykälään sisältyisivät säännökset eri maksuista, joita vesihuoltolaitoksilla olisi oikeus periä. Vesihuoltolainsäädännön uudistamisen tavoitteiden mukaisesti kaikki pykälän tarkoittamat maksut olisivat yksityisoikeudellisia. Näin poistuisi oikeudellinen ero vesilaitosten ja kunnallisten viemärlaitosten perimien maksujen välillä.

Puikkari Oy:n vireillepanokirjelmän liitteenä olevista laskuista sekä asiakirjoissa olevista Savonlinnan kaupungin maksuvaatimuksista ilmenee laskujen koskevan jätevesimaksuja, joiden perusteena on Kerimaasta pumpattu jätevesi 6.3.2018–30.6.2020 väliseltä ajalta ja joita maksuja ja niihin liittyviä viivästysmaksuja Savonlinnan kaupungin vesihuoltolaitos Savonlinnan Vesi perii Puikkari Oy:ltä.

Asiakirjoissa olevasta Savonlinnan kaupungin ulosottoviranomaiselle toimittamasta täytäntöönpanohakemuksesta ilmenee, että kaupunki velkoo teettämiskustannuksina laskusaatavia, joiden hakemuksessa ilmoitetut määrät vastaavat edellä mainittujen jätevesimaksulaskujen määriä. Tästä ja Savonlinnan kaupungin lausunnon edellä selostetusta sisällöstä puolestaan ilmenee, että Savonlinnan kaupunki on ryhtynyt perimään Vaasan hallinto-

oikeuden 4.5.2020 antamasta päätöksestä ilmenevinä, Savonlinnan kaupungin ympäristö- ja rakennuslautakunnan 21.3.2018 (56 §) päätökseen perustuvina teettämiskustannuksina tosiasiallisesti Puikkari Oy:lle osoitettuja jätevesimaksuja. Hallinto-oikeus arvioi, että kahden vuoden ajalta laskutettuja jätevesimaksuja ei voida pitää edellä selostetussa Savonlinnan kaupungin lausunnossa tarkoitetulla tavalla ympäristöpäällikön 12.2.2018 tekemän päätöksen kohdan 5, jonka mukaan Puikkarin on tullut ryhtyä toimenpiteisiin jäteveden tulon estämiseksi jätevesialtaaseen, mukaisina teettämiskustannuksina.

Jätevesimaksu on jätevedeen liittyvä käyttömaksu, joka ei ole julkisoikeudellinen vaan yksityisoikeudellinen saatava. Jätevesimaksua kuten muitakin vesihuoltoon liittyviä lain 19 §:n tarkoittamia maksuja koskevat erimielisyydet käsitellään vesihuoltolain 34 §:n säännöksen perusteella toimivaltaisessa käräjäoikeudessa. Jätevesimaksujen periminen ulosottomenettelyssä edellyttää niitä koskevaa lainvoimaista käräjäoikeuden, hovioikeuden tai korkeimman oikeuden tuomiota. Hallinto-oikeuden toimivaltaan ei kuulu yksityisoikeudellisia saatavia koskevien asioiden käsittely ja ratkaiseminen. Jätevesimaksuja koskevat Puikkari Oy:lle maksettavaksi osoitetut Savonlinnan kaupungin vesilaitoksen eli Savonlinnan Veden laskut eivät muutu julkisiksi saataviksi sillä perusteella, että ulosottoviranomaiselle toimitetussa täytäntöönpanohakemuksessa niiden väitetään olevan julkisiin saataviin kuuluvia teettämiskustannuksia, kun vielä edellä tässä asiassa lausutun lisäksi otetaan huomioon vielä sekin, että teettämiskustannukset ovat ulosottolain 17 §:n mukaan teettämisestä päättäneen kunnallisen viranomaisen kunnan varoista etukäteen maksamia kustannuksia.

(---)

Savonlinnan kaupungin oikeudenkäyntikuluvaatimus

Hallinto-oikeuden arvion mukaan asiassa annetusta ratkaisusta huolimatta ei ole kohtuutonta, että Savonlinnan kaupunki joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan. Hallinto-oikeus hylkää kaupungin oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevan vaatimuksen.

Lopputulokset

Hallinto-oikeudella ei ole toimivaltaa tutkia laskusaatavia koskevaa asiaa perustevalituksena. Asia on jätettävä tutkimatta.

Hallinto-oikeus toimittaa tämän päätöksen tiedoksi ulosottovirastolle.

Hallinto-oikeuden soveltamat oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 95 § 1 ja 2 mom.

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

Savonlinnan kaupunki on hakenut valituslupaa ja valituksessaan vaatinut, että hallinto-oikeuden päätös kumotaan ja Puikkari Oy:n hallinto-oikeudelle tekemä valitus hylätään. Toissijaisesti kaupunki on vaatinut asian palauttamista hallinto-oikeudelle uudelleen käsiteltäväksi.

Kaupunki on myös vaatinut korvausta oikeudenkäyntikuluista korkoineen hallinto-oikeudessa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Vaatimusten tueksi on esitetty muun ohella seuraavaa:

Hallinto-oikeus on erehtynyt katsoessaan, että kaupungin ulosoton kautta perimät saatavat ovat jätevesimaksuja eli vesihuoltolain mukaisia yksityisoikeudellisia saatavia. Saatavat ovat ympäristölautakunnan päätökseen perustuvia teettämiskustannuksia, joista Puikkari Oy on vastuussa.

Kaupungilla ei ole vesihuoltolakiin tai sopimukseen perustuvaa oikeutta huolehtia Kerimaan jätevesihuollosta, eikä kaupunki ole ryhtynyt huolehtimaan Kerimaan vesihuollosta. Kaupungin ympäristönsuojelulakiin liittyvä toimimisvelvollisuus on syntynyt tammikuun puolivälissä 2018, kun Puikkari Oy Kerimaan jätevesiverkoston omistajana on laiminlyönyt huolehtia siitä, että verkostosta ei pääse jätevesiä ympäristöön. Ympäristöpäällikkö on 12.2.2018 tehnyt hallintopakkoapäätöksen, jolla Puikkari Oy on määrätty tyhjentämään jätevesiallas ja ryhtymään toimenpiteisiin jäteveden tulon ehkäisemiseksi. Päävelvoitteen tehosteeksi on asetettu teettämisuhka. Koska Puikkari Oy on laiminlyönyt päätöksen noudattamisen, teettämisuhka on määrätty täytäntöön pantavaksi ympäristövahingon ehkäisemiseksi. Ympäristöpäällikkö on tilannut täytäntöönpanoon liittyvät työt Itä-Savon Vesi Oy:ltä, joka on päättänyt toteuttamaan toimenpiteet avaamalla jätevesiverkostojen välisen venttiilin ja pumppaamalla vedet verkostonsa kautta jätevedenpuhdistamolle. Tämä on ollut Puikkari Oy:n kannalta vähiten vahinkoa aiheuttava tapa.

Puikkari Oy on antanut vastineen, jossa on vaadittu valituslupahakemuksen ja valituksen hylkäämistä sekä korvausta oikeudenkäyntikuluista hallinto-oikeudessa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Vastineessa on esitetty muun ohella seuraavaa:

Kyse on Kerimaan lomakeskuksen alueen kiinteistöjen jätevesimaksuista. Ne ovat yksityisoikeudellisia maksuja, joiden osalta kaupungilla ei ole ulosottooperustetta. Maksuihin liittyy useita yksityisoikeudellisia riitaisuuksia, jotka tulee ratkaista siviiliprosesseissa. Puikkari Oy:lle ei ole annettu hallinnollista määräystä liittää viemäriverkostoansa Itä-Savon Vesi Oy:n verkostoon eikä samansisältöistä teettämisuhkaa. Puikkari Oy on hyväksynyt viemäriverkostonsa takaisinkytkennän perustuen sopimukseen siitä, että vesihuoltolaitos jakaisi jätevesimaksuja koskevat laskut kiinteistökohtaisesti ja osoittaisi ne kiinteistönomistajille.

Kysymys on jätevesimaksuista yli kahden vuoden ajalta. Kaupunki esittää jätevesimaksut teettämiskustannuksina voidakseen ulosmitata Kerimaan kaikkien kiinteistöjen jätevesimaksut Puikkari Oy:ltä ja käyttääkseen maksuperusteena normaaleja kuluttajataksoja, joissa ei ole huomioitu Puikkari Oy:lle verkostoista aiheutuvia kustannuksia. Mikäli maksut hyväksytään teettämisen täytäntöönpanokustannuksiksi, kaupunki voi maksattaa Kerimaan jätevesimaksut samalla tavalla ja samoilla taksoilla myös jatkossa ilman, että sen tarvitsee ryhtyä muihin toimenpiteisiin Kerimaan jätevesihuollon järjestämiseksi.

Savonlinnan kaupunki on antanut vastaselityksen.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Korkein hallinto-oikeus myöntää Savonlinnan kaupungille valitusluvan ja tutkii asian. Hallinto-oikeuden päätös kumotaan. Korkein hallinto-oikeus ottaa viivytyksen välttämiseksi asian välittömästi tutkittavakseen. Puikkari Oy:n perustevalitus hylätään siltä osin kuin se koskee Savonlinnan kaupungin laskussa nro 32331926 yksilöityä, pääomaltaan 81,63 euron (sis. alv 24 %) saatavaa korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine viivästyskorkeineen saatavan eräpäivästä 14.5.2018 lukien. Muilta osin perustevalitus hyväksytään.
2. Savonlinnan kaupungin vaatimus oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta hylätään.
3. Puikkari Oy:n vaatimus oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta jätetään tutkimatta siltä osin kuin niitä on vaadittu hallinto-oikeuden käsittelyn osalta ja muilta osin vaatimus hylätään.

Perustelut

1. Pääasiaratkaisu

1.1. Asian tausta ja kysymyksenasettelu

Asiassa on kyse saatavista, joita Savonlinnan kaupunki velkoo Puikkari Oy:ltä ympäristönsuojelulain 175 §:n mukaisen hallintopakkoasian täytäntöönpanoon perustuvina teettämiskustannuksina.

Teettämiskustannukset liittyvät Savonlinnan kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnan päätöksellään 21.2.2018 (§ 42) vahvistamaan ympäristöpäällikön viranhaltijapäätökseen 12.2.2018 (§ 54), jossa on muun ohella päätetty:

- 2) Määrätä Puikkari Oy:n omistamasta yksityisestä viemäriverkostosta tulevan jäteveden täyttämän Puikkari Oy:n

omistaman jätevesialtaan tyhjennettäväksi Puikkari Oy:n kustannuksella välittömästi ja viimeistään 14.2.2018. (---)

5) Määrätä Puikkari Oy ryhtymään välittömästi tarvittaviin toimenpiteisiin altaan tyhjentämisen jälkeen jäteveden tulon estämiseksi altaaseen.

Määrätä, että mikäli Puikkari Oy ei toteuta edellä mainittuja toimenpiteitä, toimenpiteet teetetään Puikkari Oy:n kustannuksella. (---)

Savonlinnan kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta on päätöksellään 21.3.2018 (§ 56) vahvistanut ympäristöpäällikön viranhaltijapäätöksen 6.3.2018 (§ 94), jossa ympäristöpäällikkö on päättänyt aloittaa Puikkari Oy:lle annettujen määräysten toimeenpanon 6.3.2018 tilaamalla työt, jotka käyvät ilmi edellä mainituista päätöksistä. Koska Puikkari Oy on laiminlyönyt määräysten noudattamisen, työt on määrätty tehtäväksi Puikkari Oy:n kustannuksella mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Puikkari Oy on vedonnut kirjelmässään hallinto-oikeudelle muun ohella siihen, että edellä viitatus ympäristöpäällikön määräykset päävelvoitteiden ja teettämishan asettamisesta ja täytäntöönpanosta, rakennus- ja ympäristölautakunnan päätökset ja Vaasan hallinto-oikeuden päätös 4.5.2020 nro 20/0039/3, jolla kyseiset päätökset on pysytetty, ovat perustuneet väärään lain soveltamiseen.

Korkein hallinto-oikeus toteaa, että teettämishan asettamista ja täytäntöönpanoa koskeva asia on lainvoimaisesti ratkaistu Vaasan hallinto-oikeuden päätöksellä 4.5.2020 nro 20/0039/3, eikä asiassa ole korkeimmassa hallinto-oikeudessa nyt kysymys päävelvoitteiden lainmukaisuudesta.

Asiassa on korkeimmassa hallinto-oikeudessa ensin ratkaistava, onko Puikkari Oy:n vaatimuksessa kyse perustevalituksesta, jonka hallinto-oikeus on toimivaltainen tutkimaan. Tämän jälkeen asiassa on otettava kantaa siihen, ovatko Savonlinnan kaupungin velkomat saatavat ympäristönsuojelulain mukaiseen hallintopakko päätökseen perustuvia teettämiskustannuksia, jotka voidaan periä Puikkari Oy:ltä uhkasakkolain 17 §:n mukaisesti ulosottoin.

1.2. Sovellettavat oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulain 175 §:n 1 momentin (527/2014) mukaan valvontaviranomainen voi:

1) kieltää sitä, joka rikkoo mainittua lakia taikka sen nojalla annettua säännöstä tai määräystä, jatkamasta tai toistamasta säännöksen tai määräyksen vastaista menettelyä taikka määrätä asianomaisen täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa;

2) määrätä 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla menetellyt palauttamaan ympäristö ennalleen tai poistamaan rikkomuksesta ympäristölle aiheutunut haitta;

3) määrätä toiminnanharjoittajan riittävässä määrin selvittämään toiminnan ympäristövaikutukset, jos on perusteltua aiheutta epäillä toiminnasta aiheutuvan tämän lain vastaista ympäristön pilaantumista.

Ympäristönsuojelulain 184 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, mainitun lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään. Uhkaa ei kuitenkaan saa asettaa 180 §:n nojalla annetun määräyksen tehosteeksi.

Uhkasakkolain 14 §:n 1 momentin mukaan teettämishuuto asetetaan määrämällä päävelvoite noudatettavaksi uhalla, että tekemättä jätetty työ tehdään laiminlyöjän kustannuksella.

Uhkasakkolain 15 §:n 1 momentin mukaan teettämishuuto ja keskeyttämishuuto määrää täytäntöön pantavaksi uhan asettanut viranomainen noudattaen, mitä uhkasakosta 10 §:n 1 momentissa ja 13 §:ssä säädetään.

Uhkasakkolain 16 §:n mukaan teettämisestä tai keskeyttämisestä päättäneet viranomaiset voi huolehtia teettämisestä tai keskeyttämisestä suorittamalla tarpeelliset toimet itse tai antamalla ne muun viranomaisen tai yksityisen suoritettaviksi. Poliisin on tällöin annettava tarpeellista virka-apua.

Uhkasakkolain 17 §:n mukaan teettämisestä maksetaan etukäteen valtion tai, jos teettämisestä päättää kunnallinen viranomainen, kunnan tai kuntainliiton varoista, ja peritään velvoitetulta tai 20 §:ssä tarkoitettulta luovutuksensaajalta siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoon on säädetty.

Verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain 3 §:n 2 momentin mukaan muu julkisoikeudellinen tai siihen rinnastettava saatava on suoraan ulosottokelpoinen, jos lailla niin säädetään. Tällainen saatava voidaan säätää suoraan ulosottokelpoiseksi myös valtioneuvoston asetuksella, jos saatavan rahamäärästä tai sen määräytymisperusteesta säädetään laissa tai valtioneuvoston asetuksessa eikä saatavan suuruuden määräämiseen liity merkittävää harkintavallan käyttöä.

Verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain 9 §:n 1 momentin mukaan se, joka katsoo, että julkinen saatava on määrätty tai maksuunpantu virheellisesti, saa tehdä perustevalituksen.

Verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain 10 §:n 1 momentin mukaan perustevalitus tehdään samalle viranomaiselle kuin säännönmukainen valitus. Jollei sellaista viranomaista ole, perustevalitus tehdään sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä julkinen saatava on määrätty tai maksuunpantu.

1.3. Saatu selvitys ja oikeudellinen arviointi

1.3.1 Hallinto-oikeuden toimivalta

Savonlinnan kaupunki on 4.9.2020 tehnyt Etelä-Savon ulosottovirastolle hakemuksen edellä selostettuihin ympäristönsuojelulain mukaisiin hallintopakkopäätöksiin perustuvan teettämisen täytäntöönpanosta aiheutuneiden teettämiskustannusten perimisestä Puikkari Oy:ltä. Puikkari Oy on perustevalitukseksi otsikoidussa kirjelmässään hallinto-oikeudelle vedonnut siihen, että kaupungin velkomissa saatavissa ei ole kyse teettämiskustannuksista.

Vaasan hallinto-oikeus on siirtänyt Puikkari Oy:n kirjelmän Itä-Suomen hallinto-oikeuden käsiteltäväksi sillä perusteella, että asiassa ei ole kysymys vesilain tai ympäristönsuojelulain perusteella Vaasan hallinto-oikeudessa ratkaistavasta asiasta. Tämän jälkeen Itä-Suomen hallinto-oikeus on katsonut, ettei sillä ole toimivaltaa tutkia laskusaatavia koskevaa asiaa perustevalituksena, jonka takia se on jättänyt asian tutkimatta.

Korkein hallinto-oikeus katsoo jäljempänä tarkemmin esitetyillä perusteilla, että Puikkari Oy:n kirjelmä on teettämiskustannuksia koskeva perustevalitus. Teettämiskustannukset ovat uhkasakkolain 17 §:n mukaisesti suoraan ulosottokelpoisia saatavia. Siitä, että tällainen saatava on määrätty tai maksuunpantu virheellisesti, voi verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain 9 §:n 1 momentin mukaisesti tehdä perustevalituksen.

Näin ollen Itä-Suomen hallinto-oikeus ei ole voinut jättää asiaa tutkimatta toimivallan puuttumisen vuoksi ja hallinto-oikeuden valituksenalainen päätös on kumottava. Asia tulisi palauttaa tämän johdosta hallinto-oikeudelle asian tutkimista varten. Enemmän viivästyksen välttämiseksi korkein hallinto-oikeus ottaa asiaa hallinto-oikeudelle palauttamatta sen välittömästi ratkaistavakseen.

Korkein hallinto-oikeus toteaa lisäksi selvyiden vuoksi, että tässä perustevalitusasiassa on ratkaistavana ainoastaan se, ovatko Savonlinnan kaupungin 4.9.2020 Etelä-Savon ulosottovirastolle tekemässä hakemuksessa yksilöimät saatavat ympäristönsuojelulain 184 §:n 1 momentin ja uhkasakkolain 17 §:n mukaisia teettämiskustannuksia, jotka voidaan periä Puikkari Oy:ltä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain mukaisesti. Näin ollen Itä-Suomen hallinto-oikeuden ei olisi tullut muilta osin lausua siitä, mistä saatavista on kyse, jos ne eivät ole edellä mainittuja teettämiskustannuksia.

1.3.2 Teettämiskustannuksia koskeva perustevalitus

Korkein hallinto-oikeus toteaa, että ympäristönsuojelulain mukaisen hallintopakkomennettelyn tarkoituksena on oikaista ympäristönsuojelulain vastainen tila. Valvontaviranomainen voi lain 175 §:n 1 momentin ja 184 §:n 1 momentin nojalla velvoittaa toimijan lopettamaan lainvastaisen toiminnan ja ryhtymään korjaaviin toimenpiteisiin sen uhalla, että mikäli velvoitettu ei

ryhdy tarvittaviin toimenpiteisiin, ne toteutetaan viranomaisen toimesta veloitettuna kustannuksella. Viranomainen voi huolehtia tarpeellisten toimenpiteiden teettämisestä myös antamalla ne yksityisen tahon suoritettavaksi. Tällöin kustannukset maksetaan etukäteen viranomaisen varoista.

Saadun selvityksen mukaan Puikkari Oy on muun ohella veloitettu ympäristönsuojelulain 175 §:n nojalla välittömästi ja viimeistään 14.2.2018 tyhjentämään jätevesiallas sekä ryhtymään toimenpiteisiin jäteveden tulon estämiseksi altaaseen. Kun Puikkari Oy ei ole ryhtynyt määräysten mukaisiin toimenpiteisiin, Savonlinnan kaupungin ympäristöpäällikkö on 6.3.2018 viranhaltijapäätöksellä määrännyt teettämishan pantavaksi täytäntöön. Ympäristöpäällikkö on päätöksen täytäntöönpanemiseksi tilannut Itä-Savon Vesi Oy:ltä päätöksen mukaiset toimenpiteet. Itä-Savon Vesi Oy on 6.3.2018 avannut Puikkari Oy:n omistaman Kerimaan alueen viemäriverkoston ja Itä-Savon Vesi Oy:n viemäriverkoston välisen venttiilin. Jätevesialtaassa olleet jätevedet on pumpattu Itä-Savon Vesi Oy:n viemäriverkostoon ja edelleen puhdistettavaksi. Esitetyn selvityksen mukaan tämä on ollut kustannuksiltaan edullisempi tapa kuin jätevesialtaan tyhjentäminen esimerkiksi imuautolla. Jätevesialtaan tyhjennyksen jälkeen jäteveden pääsy altaaseen on estetty ja jätevesien johtamista Kerimaan alueen viemäriverkoston Itä-Savon Vesi Oy:n viemäriverkostoon on jatkettu.

Korkein hallinto-oikeus katsoo, että jätevesialtaan tyhjentämisessä avaamalla viemäriverkostojen välinen venttiili on kyse Puikkari Oy:lle asetetun hallintopakopäätöksen määräyksen 2 mukaisen jätevesialtaan tyhjentämisveloitteen täytäntöönpanosta. Teettämishan on voitu panna täytäntöön tilaamalla käytännön työt Itä-Savon Vesi Oy:ltä ja tämän veloitteen täyttämiseksi mahdollisista eri toimenpiteistä on voitu valita verkostojen välisen venttiilin avaaminen.

Asiakirjojen perusteella on pääteltävissä, että jätevesiallas on tyhjennetty 6.3.2018 tai pian sen jälkeen. Ensimmäinen erä nyt kyseessä olevista saatavista koskee Kerimaalta ajalla 6.3.2018–31.3.2018 pumpattua jätevettä. Tällä aikavälillä aiheutuneiden kustannusten voidaan asiassa esitetyn selvityksen perusteella katsoa syntyneen jätevesialtaan tyhjentämisestä. Näiltä osin kyse on uhkasakkolain 17 §:ssä tarkoitetuista teettämiskustannuksista, jotka on voitu periä Puikkari Oy:ltä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain mukaisesti.

Edellä esitetyillä perusteilla Puikkari Oy:n perustevalitus on hylättävä siltä osin kuin se koskee Savonlinnan kaupungin laskussa nro 32331926 yksilöityä, pääomaltaan 81,63 euron (sis. alv 24 %) saatavaa korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine viivästyskorkeineen saatavan eräpäivästä 14.5.2018 lukien.

Muilta osin Savonlinnan kaupungin perimien saatavien perusteena on kaupungin ulosottohakemukseen liitettyjen laskujen mukaan esitetty Kerimaan jätevesien pumppaaminen aikavälillä 1.4.2018–30.6.2020, eli yli kahden vuoden aikana. Kaupungin mukaan jätevesien johtaminen on Kerimaan ja Itä-

Savon Vesi Oy:n viemäriverkkojen välisen venttiilin avaamisesta saakka perustunut teettämisuhan täytöntöönpanoon.

Korkein hallinto-oikeus toteaa, että ympäristönsuojelulain mukaisen hallintopakkomenettelyn tarkoituksena on oikaista ympäristönsuojelulain vastainen tila. Vaikka toimija voidaan velvoittaa hallintopakolla myös pidempiaikaisiin toimenpiteisiin lain vastaisen tilan korjaamiseksi, menettelyä ei kuitenkaan ole tarkoitettu jatkuvien velvoitteiden perustamiseen. Hallintopakkopäätöksestä on uhkasakkolain 6 §:n 3 momentin mukaisesti käytävä selvästi ilmi, mihin asianosainen on velvoitettu.

Savonlinnan ympäristö- ja rakennuslautakunnan hallintopakkopäätöksen määräyksessä 5 Puikkari Oy on määrätty ryhtymään välittömästi tarvittaviin toimenpiteisiin altaan tyhjentämisen jälkeen jäteveden tulon estämiseksi altaaseen. Hallintopakkopäätöksessä asetettua määräystä ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin jäteveden tulon estämiseksi altaaseen ei ole yksilöity siten, että sen voitaisiin tulkita tarkoittavan jätevesien jatkuvaa johtamista Itä-Savon Vesi Oy:n verkostoon sen jälkeen, kun edellä mainittu jätevesiallas oli tyhjennetty. Siten hallintopakkopäätöksessä asetettu teettämisuhkakaan ei voi sisältää tällaista jatkuvaa toimenpidettä.

Näin ollen Savonlinnan kaupungin Etelä-Savon ulosottovirastolle tekemässä täytöntöönpanohakemuksessa yksilöidyissä saatavissa, joiden perusteena on Kerimaasta pumpattu jätevesi aikavälillä 1.4.2018–30.6.2020, ei ole kyse uhkasakkolain 17 §:ssä tarkoitetuista teettämiskustannuksista. Siten Puikkari Oy:n perustevalitus on hyväksyttävä siltä osin kuin se koskee viimeksi mainittuja saatavia.

Korkein hallinto-oikeus toteaa selvyuden vuoksi, että asiassa on ainoastaan ratkaistu, miltä osin perustevalituksen kohteena olevissa saatavissa on ollut kyse Savonlinnan ympäristö- ja rakennuslautakunnan asettamaan hallintopakkopäätökseen perustuvista teettämiskustannuksista. Siltä osin kuin saatavissa ei ole ollut kyse tällaisista teettämiskustannuksista, asiassa ei ole ratkaistu, mistä saatavissa on kyse tai kuka niistä mahdollisesti vastaa. Asiassa ei ole myöskään ratkaistu Kerimaan alueen vesihuoltoon tai vesihuoltovastuisiin liittyviä kysymyksiä.

2. Savonlinnan kaupungin oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskeva vaatimus

Kun otetaan huomioon asian laatu, asiassa saatu selvitys ja oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §, ei ole kohtuutonta, että Savonlinnan kaupunki on joutunut itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan hallinto-oikeudessa. Hallinto-oikeuden päätöksen, jolla Savonlinnan kaupungin vaatimus oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta on hylätty, lopputuloksen muuttamiseen ei ole perusteita.

Asian laatuun nähden ja kun otetaan huomioon oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §, Savonlinnan kaupungille ei ole määrättävä

maksettavaksi korvausta oikeudenkäyntikuluista korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

3. Puikkari Oy:n oikeudenkäyntikuluja koskeva vaatimus

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 98 §:n 1 momentin mukaan oikeudenkäyntikulujen korvaamista on vaadittava ennen kuin hallintotuomioistuin tekee päätöksen pääasiassa. Puikkari Oy on vaatinut hallinto-oikeudessa aiheutuneiden oikeudenkäyntikulujen korvaamista vasta täällä ja siten sen jälkeen, kun hallinto-oikeus on tehnyt päätöksen pääasiassa. Tämän vuoksi vaatimus on jätettävä tutkimatta.

Asian laatuun nähden ja kun otetaan huomioon oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §, Puikkari Oy:lle ei ole määrättävä maksettavaksi korvausta oikeudenkäyntikuluista korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Kari Kuusiniemi
presidentti

Mika Seppälä
oikeusneuvos

Tuomas Kuokkanen
oikeusneuvos

Taina Pyysaari
oikeusneuvos

Robert Utter
oikeusneuvos

Laura Leino
Asian esittelijä, oikeussihteeri

Jakelu

Päätös

Jäljennös

Savonlinnan kaupunki, maksutta

Itä-Suomen hallinto-oikeus

Vaasan hallinto-oikeus

Puikkari Oy

Itä- ja Keski-Uudenmaan ulosottovirasto

Ulosottolaitos